

Плікус І.Й.

к.е.н., доцент

Сумській державний університет, м. Суми

ВАРТІСНИЙ АУДИТ БІЗНЕСУ У ПРОЦЕДУРІ БАНКРУТСТВА

Підприємство у процесі своєї діяльності підвержене впливу різноманітних факторів для оцінки яких аудитор використовує аналітичні процедури, до яких можна віднести і оцінку вартості підприємства, як заключну процедуру по оцінці економічної спроможності бізнесу¹, так як збільшення вартості підприємства означає що підприємство знаходиться на стадії росту, а її зниження є індикатором погіршення фінансового стану.

Ефективне використання інформації о вартості бізнесу на стадіях здійснення процедур банкрутства² дозволяє максимально задовольнити інтереси власника, кредиторів і держави, а також може привести до покращення фінансового стану підприємства та виходу з кризового становища. І це обумовлено, насамперед, тим, що: по-перше, інформація щодо оцінки вартості підприємства у кризовому стані є вихідною для прийняття арбітражним керуючим рішень та розробки плану дій (наприклад, при санації щодо репрофілювання або закриття нерентабельного виробництва, або продажу бізнесу); по-друге, оцінка вартості бізнесу у процедурі банкрутства є критерієм ефективності праці арбітражного керуючого.

Виходячи з вищенаведеного аудитор, при здійсненні вартісного аудиту бізнесу у процедурі банкрутства, повинен враховувати таке:

¹ Направленість аудиту на оцінку економічної спроможності підприємства по суті є послідовним переходом від аудиту-адекватності (підтвердження достовірності фінансової звітності) та аудиту-контролінгу (оцінка управлінських рішень) до аудиту-консалтингу (експертної оцінки діяльності підприємства).

² На стадії санації арбітражний керуючий для визначення подальшого процесу банкрутства за допомогою метода дисконтування грошових потоків може прорахувати різні варіанти розвитку підприємства; за допомогою витратного підходу приймати рішення щодо подальшого використання активів тощо [1].

- використання трьох підходів щодо оцінки діяльності підприємства дозволяє: оцінити діяльність підприємства з точки зору спроможності генерувати грошові потоки та, як слідство, успішно продовжувати свою діяльність та розвиватися (дохідний підхід); для порівняння діяльності підприємства з іншими підприємствами галузі, визначити причини його проблем (порівняльний підхід); дати оцінку активів та виявити признаки викривлення звітності (витратний підхід);

- при побудові моделі оцінки підприємства необхідно виходити з того, що є економічна (фінансова) й бухгалтерська моделі оцінки вартості підприємства [2, 3]. Можливості бухгалтерської моделі пов'язують виключно з отриманням даних про балансову вартість активів підприємства та його майна, а також аналізом його діяльності на основі традиційних бухгалтерських балансів. Але такий підхід не повною мірою відображає можливості облікової інформації [4]. Оцінка вартості бізнесу, проведена тільки на підставі інформації про минулі або поточні події, дає статичну оцінку, для точнішої оцінки треба використовувати прогнозну інформацію. Тому найнадійніші методи оцінки базуються на даних стратегічного обліку, який допускає при визначенні ринкової вартості, враховувати такі фактори, як: фаза життєвого циклу, на якому знаходиться підприємство; концепції корпоративної стратегії і типи здійснюваних стратегій; оцінюваний у рамках об'єкта процес економічної ситуації; об'єкт бухгалтерської оцінки з погляду системного підходу; суб'єкти відносин, для яких оцінюється підприємство (інвестори, власники, кредитори); балансові звіти, які використовуються; принципи формування бухгалтерської моделі оцінки вартості підприємства; спрямованість (минуле, сьогодення, майбутнє); підхід до розгляду об'єкта (динамічний, статичний); підходи до оцінки вартості підприємства (майновий, ринковий, дохідний); наукова концепція оцінки активів (історична, футуристична); допущення (ризик утрати, ПСБО, МСБО,

тощо); методи оцінки вартості підприємства; система показників підприємства, що характеризують вартість [3, 5];

- у процедурі банкрутства може проводитися аудит ефективності реструктуризації підприємства, при якому необхідно враховувати здатність підприємства забезпечити умови реалізації загальних інтересів учасників підприємства (власника, кредиторів, держави) після реструктуризації. При цьому, мета реструктуризації підприємства для кредиторів – це максимальне задоволення їх вимог, а критерій ефективності – стовідсоткове погашення зобов'язань. Мета реструктуризації підприємства з точки зору власника – це продовження його діяльності, а критерієм ефективності буде максимальний ріст ринкової вартості підприємства. З точки зору держави - це або збереження підприємства відновив його платоспроможність, або створення нового бізнесу на основі боржника, що ліквідується. Критерії ефективності будуть у цьому випадку відрізнятися виходячи з досягнення мети учасників підприємства (власника та кредиторів).

Література

1. Плікус І. Концепція вартісно-орієнтованого управління та можливості її використання при санації підприємств / І.Плікус. // Фінанси України. – 2011. - № 1. - С. 108-121.
2. Волков Д.Л. Теория ценностно-ориентированного менеджмента: финансовый и бухгалтерский аспекты. – СПб.: ИД С-Петербур. гос. ун-та, 2006. – С. 37–48.
3. Плікус І. Бухгалтерська модель оцінки підприємства при санації // Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми трансформаційної економіки”, Кривий Ріг 29–30 квіт. 2010 р. – Кривий Ріг: КФ ДВНЗ ЗНУ, 2010. – С. 52.
4. Плікус І.Й. Облікова інформація в системі управління фінансами підприємства / І.Плікус. // Регіональні перспективи. - №2-3. - 2003. – 28-33.
5. Плікус І. Потенціал підприємства, його оцінка й трансформація: економічна та бухгалтерська інтерпретація / І.Плікус. // Фінанси України. – 2012.- № 4. - С.91-105.

Плікус І.Й. Вартісний аудит бізнесу у процедурі банкрутства / І.Плікус // Перспективні питання економіки та управління : Зб.матер. міжн. наук.-практ.конф. від 8-9 квітня 2013 р., м Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ : Герда. - 2013. – С.236-238.